

УДК 94 (498.7) : 341.382 (443.61) «1919» : 327

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА ЗА БЕССАРАБІЮ НА ПАРИЗЬКІЙ МИРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ УПРОДОВЖ ТРАВНЯ-СЕРПНЯ 1919 р.

Ярослав Попенко

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького
Україна, 72312, Запорізька область, м. Мелітополь, вул. Гетьманська, 10
e-mail: popenkoaroslav80@gmail.com

18 січня 1919 р. у Парижі відкрилася конференція, скликана державами-переможцями у Першій світовій війні для напрацювання системи мирних договорів з переможеними країнами. Фактично мова йшла про перерозподіл сфер політико-економічного впливу. Для Франції стратегічне значення мало максимальне ослаблення Німеччини, що дозволяло закріпити французьку гегемонію у континентальній Європі. Великобританія та США були зацікавлені у збереженні рівноваги, що змушувало їх частково «враховувати» інтереси Німеччини. Інші держави, які входили до блоку Антанти, прагнули розширити території та посилити власну політичну вагу. Однією з них була і Румунія.

Тема «бессарабського питання» у дні роботи Паризької конференції знайшла своє відображення ще у публікаціях безпосередніх учасників тих подій [16]. Військово-політична ситуація навколо Бессарабії аналізувалася у роботах С. Назарія [8]. Надзвичайно великий внесок до вищезазначеної теми зробив у своїй монографії І. Левіт [5]. Дослідженню зовнішньополітичної діяльності Румунії впродовж 1919-1920 рр. присвячені наукові публікації В. Виноградова [4] та М. Мельтюхова [6].

Метою статті є аналіз перебігу політичних подій на Паризькій конференції щодо вирішення питання територіальної належності Бессарабії упродовж травня-серпня 1919 р. Завданнями є характеристика змісту роботи румунських дипломатів у відстоюванні права на Бессарабію, визначення позицій Антанти та представників уряду О. Колчака стосовно територіальної належності краю.

Слід зазначити, що перші місяці діяльності румунського представництва на конференції чітко засвідчили, що лідери Антанти не надто і поспішають у визнанні права Бухаресту на приєднання Бессарабії і для такого ставлення була низка об'єктивних і суб'єктивних причин. По-перше, Бухаресту не забули підписаного миру з Німеччиною у 1918 р. [10]. По-друге, великі питання викликала політика терору

румунської адміністрації щодо населення в окупованих районах [1, с. 50-52]. По-третє, великих політичних проблем завдало Хотинське повстання, яке було жорстко придушене королівською армією [3, с. 131]. Згодом навіть І. Антонеску визнавав, що «Паризька конференція тому змінила своє рішення про надання нам Бессарабії, що ми країна дикунів» [5, с. 61]. Четвертим фактором було те, що окремі представники Антанти активно підтримували білогвардійський рух і відстоювали необхідність відродження єдиної Росії. П'ятим важливим стримуючим фактором була і «придунайська проблема» у цілому. За таких обставин Румунія мала постійно корегувати свою зовнішньополітичну діяльність і використовувати різноманітні комбінації у Парижі. Тим паче, що і серед керівництва конференції єдиного погляду на майбутній устрій Європи не існувало.

Наприкінці травня 1919 р. відносини між румунською делегацією та керівництвом конференції ще більше загострилися, оскільки бухарестський уряд подовжував ігнорувати вимогу зупинити просування власної армії вглиб Угорщини. Користуючись нагодою невизначеності ситуації у регіоні, державний провід Румунії намагався тим самим розширити власні кордони і за рахунок суто угорських земель. При цьому румунські дипломати у Парижі всіляко виправдовували цю агресію, активно посилаючись на комуністичну загрозу з боку угорського уряду Бела Куна [23].

10 червня на засіданні Ради чотирьох спеціально розглядалося питання, присвячене встановленню демаркаційної лінії між Румунією й Угорщиною. Більше того, Ж. Клемансо, Д. Ллойд-Джордж і В. Вільсон в ультимативній формі висунули І. Бретіану вимогу вивести війська та підкоритися всім рішенням конференції. У разі невиконання, союзники погрожували припинити допомогу Румунії. Водночас, існував і інший погляд на ситуацію. Зокрема, Ф. Фош звертав увагу керівництва конференції, що Румунії не варто відводити війська від Тиси, оскільки це дає їй можливість ефе-

ктивно «захищати Трансільванію від угорців». В якості додаткового аргументу він стверджував, що слід враховувати і те, що Румунія зобов'язана «утримувати на Дністрі та на Буковині значну кількість своїх військ для того, щоб зберегти контроль на російським більшовизмом». Додатково, французький військовий наполягав, що слід зважати і на ситуацію у Галичині, де «більшовицький натиск погрожував розірвати румунсько-польський союз» [5, с. 102]. До речі, з визначенням «російський більшовизм» ототожнювався і більш категоричний вираз «російські банди» [20, с. 88].

Слід зазначити, що ігнорування керівництвом конференції румунських інтересів, викликало гостре невдоволення з боку Бухаресту. Це знаходило відображення й у місцевих виданнях, які активно «тиражували» у румунське середовище тези, що союзники «шантажують» країну, зловживають її законними правами, відкидають умови договору між Румунією й Антантою від серпня 1916 р. 11 червня відбулося спеціальне засідання уряду, на якому була заслухана і доповідь румунського представника у Франції В. Антонеску. Останній наголосив, що від Румунії вимагають дотримання прав національних меншин і створення зони вільного транзиту товарів сусідніх держав, які не мають виходу до моря (Австрія. – *Я.П.*). Категорично проти цієї вимоги виступив І. Бретіану, який вважав її фактичним порушенням суверенітету королівства.

Водночас і Антанта не мала наміру поступатися. Ситуація, за словами В. Антонеску, зайшла у «глухий кут». Схожою ситуація була і навколо територіальних питань. В. Антонеску доповідав уряду, що позитивному вирішенню «бессарабського питання» на користь Румунії заважала активна протидія з боку представників білогвардійського руху (Російська політична нарада та Російська політична делегація [14, с. 374]), інтереси якого активно підтримували Великобританія та США. Водночас, дипломат підкреслював, що для французьких військово-політичних кіл (у першу чергу, С. Пішон, Ф. Фош, Ф. Бертело) «питання про Бессарабію остаточно вирішено на користь Румунії» [5, с. 104]. За підсумками засідання були ухвалені наступні рішення: Бухарест погоджувався відвести свої війська в Угорщині на визначену демаркаційну лінію; представництву в Парижі надавалися повноваження розпочати роботу, спрямовану на підписання договору з Австрією; уряд відмовлявся створювати «транзитний коридор» з вільним товарообігом. Всі ці рішення В. Антонеску мав

передати І. Бретіану.

Тим часом у Парижі політична боротьба за Бессарабію між представниками Румунії, УНР, уряду О. Колчака тривала. 26-27 травня Рада п'ятох, звертаючись до О. Колчака, підкреслювала, що головними умовами допомоги йому у боротьбі проти більшовиків були: проведення демократичних виборів, дотримання прав національних меншин, визнання незалежності Польщі та Фінляндії, визнання автономії Литви, Латвії, Естонії, кавказьких і закавказьких держав [12, с. 64]. Додатково від генерала вимагали визнати право «мирної конференції визначити майбутнє румунської частини Бессарабії» [18, с. 330]. 12 червня О. Колчак в основному прийняв висунуті вимоги, хоча і посилався на необхідність узгодити їх з Установчими зборами. Пізніше В. Маклаков писав: «Варто було б лише союзникам припинити постачання нам військових матеріалів, як більшовики б заволоділи б всією Росією» [12, с. 61]. Зважаючи на це, російські представники у Парижі погоджувалися і на територіальні поступки. Зокрема, було ухвалено рішення про можливість визнання урядом О. Колчака входження Буковини до складу Румунії, але «це мало відбуватися одночасно з обов'язковою відмовою останньої від анексії Бессарабії» [14, с. 384]. Як засвідчив подальший розвиток подій, ці сподівання не справдилися – представники королівства прагнули якомога більше розширити територію у рамках проекту створення «Великої Румунії» [11].

У липні конференція черговий раз повернулася до питання Бессарабії. Зокрема, 1 липня Ж. Клемансо запропонував внести його у порядок денний засідання. Його підтримав представник Італії Т. Тіттоні, який наполягав на розгляді, оскільки за його виразом Бессарабія представляла собою район постійних заворушень. Тому Рада п'яти мала наскільки можливо виправити ситуацію [17, с. 4]. Натомість, англійський представник А. Бальфур виступив проти такої ініціативи, мотивуючи це тим, що поки мова не йшла про підписання договору ні з Румунією, ні з Росією [17, с. 4]. Зрештою, було прийнято рішення заслухати не лише керівника комісії А. Тардье, а й румунського та російського представників [17, с. 5]. 2 липня була заслухана доповідь А. Тардье, наприкінці якої дипломат черговий раз озвучив попередній висновок комісії від 6 квітня 1919 р. про доцільність приєднання Бессарабії до Румунії. Далі до слова був запрошений В. Маклаков, який під час свого виступу послідовно доводив історичну безпідставність пре-

тензій Румунії на Бессарабію [19]. Відзначимо, що при російському представництві у Парижі працювала спеціальна Дипломатична комісія під керівництвом Б. Бахметева, яка безпосередньо займалася питаннями Бессарабії [12, с. 59]. Також була озвучена теза про необхідність проведення у регіоні плебісциту, який і мав би остаточно визначити державно-політичний статус Бессарабії [14, с. 403].

Позицію В. Маклакова щодо необхідності референдуму підтримав представник США Р. Лансінг, який звернувся до І. Бретіану із запитанням «чи готова Румунія провести його найближчі два роки» [17, с. 11]. Натомість останній заявив, що проведення будь-якого референдуму у прикордонних з Росією регіонах є недоречне через загрозу активізації та поширення «революційної агітації» з якою до недавня активно боровся румунський уряд [17, с. 11]. Далі у своєму виступі І. Бретіану знов наголошував на тому, що Бессарабія була силою захоплена «російською монархією» в її просуванні до Константинополя. Відповідно, повертаючи регіон, Росія тим самим повертає Румунії «великий борг» [17, с. 11].

За виразом французького видання «*Excelsior*» жодного конкретного рішення з Бессарабії Верховна Рада конференції не прийняла [19]. За цим же виданням, засідання конференції все ж «випрацювали певну стратегічну лінію» вирішення питання, яка зводилася до наступного: спеціальна комісія відстоювала необхідність приєднання регіону до Румунії; конференція повідомляла О. Колчака про право самостійно вирішувати питання належності Бессарабії; слід було чітко визначити, які саме регіони Бессарабії мали відійти до Румунії [19]. Після завершення засідання, 4 липня І. Бретіану залишив Париж. Перед цим він залишив на розгляд Верховної Ради конференції спеціальний меморандум, окремий розділ якого мав назву «Питання про Бессарабію». У ньому румунський політик фактично звинуватив союзників у відвертому ігноруванні «історичних прав» Румунії. Окремо, І. Бретіану підкреслював, що саме румуни зупинили просування «більшовицької загрози» далі на захід.

4 липня французьке видання «*Le Temps*» опублікувало інтерв'ю В. Антонеску в якому останній прокоментував ситуацію, що виникла навколо представництва на конференції [24]. Він відзначив, що повернення І. Бретіану до Бухаресту не слід трактувати як вияв політичного демаршу. За словами дипломата – це було викликано практичною не-

обхідністю довести інформацію про хід переговорів до відома короля Фердинанда I [24]. Водночас, В. Антонеску підкреслював, що великі держави зайняли стосовно Румунії досить упереджену позицію (мова йшла про територіальні домагання Бухаресту в Трансильванії, Добруджі, Бессарабії; вимоги Антанти підписати невігідний договір з Австрією). Він також підкреслював і «заслуги» королівської армії у боротьбі з більшовицькою Угорщиною та Росією [24]. Відзначимо, що боротьба Румунії за Бессарабію впродовж травня-червня 1919 р. відбувалася «на фоні» інших надзвичайно важливих подій. Без перебільшення саме вони мали вирішальне значення для учасників мирного форуму в Парижі. Недаремно А. Тардье відзначав, що питання про кордони Болгарії, Румунії, Греції та Сербії були досить складними та викликали «гарячі дискусії», але все ж «кращим є розгляд їх після того, як будуть врегульовані великі німецькі, австрійські, східні проблеми...» [13, с. 80].

Отже, 28 червня 1919 р. був підписаний Версальський мирний договір. Серед інших положень, у ньому містилися і статті, які торкалися безпосередньо й інтересів Румунії. Зокрема, стаття 331 (глава 3) визнавала Дунай міжнародною рікою [2, с. 143]. Додатково, у статтях 346-353 прописувалися умови користування цією транзитною артерією [2, с. 147-148]. Крім того, було домовлено незабаром створити Міжнародну дунайську комісію (до складу якої мали увійти всі придунайські держави, Великобританія, Франція й Італія) [7, с. 18]. Ця комісія мала замінити раніш діючу Європейську дунайську комісію до складу якої входили Великобританія, Франція, Італія та Румунія. Всі протести румунських дипломатів з цього питання були проігноровані [7, с. 18]. Недаремно французький юрист-міжнародник П. Фошиль відзначав, що у питанні про Дунай завжди «домінували політичні міркування» [7, с. 16]. Таким чином, на липень 1919 р. сподівання Румунії стати одноосібним лідером у придунайському регіоні зазнали краху. У контексті цих подій, виїзд І. Бретіану виглядав цілком логічним – румунським представникам у Парижі необхідно було безпосередньо скорегувати свою дипломатичну лінію з позицією офіційного Бухаресту.

Тим часом у Парижі «бессарабське питання» продовжувало перебувати у центрі уваги не лише політиків, а й журналістів. У місцевих виданнях з'явилася низка публікацій, в яких активно критикувалася політика великих держав, неофіційно спрямована на підтримку

Румунії. Зокрема, видання «L'Humanité» 7 липня опублікувало статтю під назвою «Бессарабія не хоче бути румунською» [26] в якій звертало увагу, що Румунія не мала переважного права на край, в якому історично проживала чимала кількість різних національностей. Автор публікації наголошував, що Бессарабія свого часу (в 1918 р. – *Я.П.*) фактично стала «подарунком німців, який вони зробили Румунії». У публікації містилося і звинувачення на адресу керівництва конференції, яке відмовлялося заслухати аргументи всіх сторін, зацікавлених у вирішенні конфлікту, зокрема, мова йшла про керівника делегації УНР Г. Сидоренка. Додатково автор статі підкреслював, що переможці занадто велику увагу та підтримку надавали створенню «Великої Польщі» та «Великої Румунії», як протиположності більшовицькій Росії [26]. Знову ж таки було озвучено і про право населення Бессарабії на проведення плебісциту, який і мав остаточно визначити територіальну приналежність краю [25].

Звісно, що осторонь «дискусії» не залишилися і румунські дипломати. В. Антонеску, використовуючи сторінки видання «Le Temps», послідовно «доводив» безпідставність і загрозу проведення у регіоні референдуму. За його словами – це могло зайвий раз «сколихнути» бессарабську громадськість, що, у свою чергу, не могло не позначитися на загальному спокої у всьому придунайському краї [21]. Також була озвучена теза про важливість підтримки Румунії як останнього «захисника європейського порядку» у Східній Європі [22]. Зрозуміло, що весь цей ажітаж навколо Бессарабії мало турбував Верховну Раду конференції, яка ухвалювала рішення винятково з власних стратегічних політичних міркувань та економічних розрахунків [9, с. 268].

1 серпня 1919 р. відбулася чергова зустріч делегатів Великобританії, США, Франції, Італії та Японії з приводу вирішення питання Бессарабії. Ця зустріч знов проводилася у «вузькому» колі без запрошення інших представників. У своєму виступі А. Тардье знов наголосив, що вважає за доцільне приєднати Бессарабію Румунії. Водночас, він же відзначив, що це буде суперечити рішенням керівництва конференції, яке висловило підтримку О. Колчаку, а останній вважав цей регіон приналежним Росії [27, с. 458]. Натомість С. Пішон підкреслив, що у тексті телеграми до російського генерала не йшла мова про однозначну передачу Бессарабії Румунії [27, с. 458]. Відповідаючи А. Бальфуру, французький міністр звертав ува-

гу останнього, що у відповіді О. Колчаку, Рада конференції лише визнавала право Румунії на Бессарабію [27, с. 458].

У свою чергу, А. Бальфур відзначав, що з румунами, у цілому, а з І. Бретіану, зокрема, взагалі важко мати справу тим паче, що у країні намічалася зміна уряду. Він же запропонував дочекатися нового румунського представника на конференції та саме з ним вести переговори. На його думку, новому представнику слід було натякнути, що Верховна Рада конференції у цілому прихильно ставиться до інтересів Румунії та готова йти на територіальні поступки, але натомість вимагає від Бухаресту бути більш поступливим у вирішенні низки питань. На останок, А. Бальфур запропонував відкласти розгляд питання до того часу, коли буде сформований новий уряд у Румунії [27, с. 459]. Американський представник Ф. Полк відзначив, що «політика Сполучених Штатів проти поділу Росії» [27, с. 458]. Він же підкреслив, що саме румуни виступають категорично проти проведення референдуму у регіоні. Результатом засідання стало перенесення вирішення «бессарабського» питання на інший час. До його розгляду повернулися лише 13 серпня. Того ж дня на засіданні знов було констатовано, що Бухарест відмовляється підкорятися «рекомендаціям» Верховної ради конференції стосовно деокупації низки угорських земель, захоплених королівською армією [5, с. 120].

Більше того, всі виступаючі (Ж. Клемансо, А. Бальфур, Ф. Полк) підкреслювали, що в разі продовження Румунією такої політики, конференція «перестане доброзичливо» ставитися до неї [17, с. 408]. Дійшло до того, що навіть Ж. Клемансо прямо відзначив, що «у результаті перемоги союзників, Румунія взагалі подвоїла свою територію – це при тому, що ті самі Франція та Італія отримали набагато менше, ніж втратили» [17, с. 408]. Схожою інтонацією був позначений і виступ Ф. Полка. А. Бальфур так само підкреслив, якщо Румунія і надалі прагне залишитися в альянсі, то вона «повинна змінити свою політику». Таким чином, Бухаресту однозначно дали зрозуміти, що йому слід неухильно виконувати всі рішення та рекомендації конференції і не створювати «поганий приклад» для інших учасників мирного форуму [17, с. 408].

Висновки. Отже, впродовж травня-серпня 1919 р. румунські дипломати продовжували активно піднімати питання Бессарабії на конференції. Для цього вони використовували всі доступні ресурси та можливості: місцеву пресу,

особисті зв'язки, економічні та політичні преференції для союзників, ідею «санітарного кордону проти більшовизму» тощо. При цьому вони усвідомлювали, що ситуація для них складалася неоднозначно. Румуни так і не увійшли до керівництва конференції та до низки важливих комісій. Крім того, «великі держави» продовжували враховувати у своїй східноєвропейській політиці «білогвардійський фактор». Всі намагання Румунії силою закріпити за собою захоплені території, часто викликали роздратування з боку керівництва конференції. Водночас, були і позитивні результати – відверто ігнорувати румунське представництво лідери конференції не могли собі дозволити. Нова система міжнародних відносин тільки-но «народжувалася» і невідома була її подальша доля, а більшовицька загроза була реальністю. Відповідно чітка антибільшовицька позиція Бухаресту була надзвичайно важливим аргументом для Антанті у прийнятті рішень на конференції у Парижі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Буле В. Образ румынской администрации и настроения населения Бессарабии, отраженные во французских дипломатических и разведывательных отчетах 1918-1920 гг. // Русин. 2012. № 2. С. 49-54.
2. Версальский мирный договор / под ред. Ю.В. Ключникова. Москва: Литиздат НКВД, 1925. 197 с.
3. Власенко В. Документи і матеріали Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Румунії (1919-1923) // Пам'ятки. 2008. Т. 8. С. 129-160.
4. За балканскими фронтами Первой мировой войны / отв. ред. В.Н. Виноградов. Москва: Индрик, 2002. 504 с.
5. Левит И.Э. Бессарабский вопрос в контексте международных отношений (1919-1920 гг.). Парижская мирная конференция. Тирасполь: Литера, 2012. 240 с.
6. Мельтюхов М.И. Бессарабский вопрос между мировыми войнами 1917-1940. Москва: Вече, 2010. 464 с.
7. Мунтян М.А. Дунайская проблема в международных отношениях (1945-1948). Кишинев: «Штиинца», 1977. 259 с.
8. Назария С. Позиция Западных держав в бессарабском

вопросе на Парижской мирной конференции. URL: <https://ava.md/2014/01/21/poziciya-zapadnyh-derzhav-v-bessarabskom/>

9. Олексенко Р.І. Правове і соціально-економічне підґрунтя ринкової економіки // Гілея. 2014. Вип. 80. С. 266-270.
10. Попенко Я. Румунія на шляху до Бухарестського миру 1918 року // Емінак: науковий щоквартальник. 2016. № 3. Т. 2. С. 53-59.
11. Попенко Я.В. Реалізація ідеї створення «Великої Румунії» у зовнішньополітичній діяльності Бухаресту впродовж першої чверті ХХ ст. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. 2017. Вип. 25. С. 275-280.
12. «Совершенно лично и доверительно!». Б.А. Бахметев – В.А. Маклаков. Переписка. 1919-1951. Москва: РОССПЭН, 2001. Т. 1. 568 с.
13. Тардые А. Мир. Москва: ОГИЗ, 1943. 432 с.
14. Цветков В.Ж. Белое дело в России. 1919 г. (формирование и эволюция политических структур Белого движения в России). Москва, 2009. 635 с.
15. Brătianu Gh.I. Basarabia. Drepturi naționale și istorice. București, 1995. 148 p.
16. Contele De Saint-Aulaire. Însemnările Unui Diplomat de Altădată în România. 1916-1920 / Traducatori: Ileana Sturdza. 2016. 288 p.
17. Documents on British Foreign Policy. 1919-1939. Vol. I. 1919. London: His Majesty's Stationery Office, 1947. 969 p.
18. Documents on British Foreign Policy. 1919-1939. Vol. III. 1919. London: His Majesty's Stationery Office, 1949. 909 p.
19. Excelsior. 1919. 3 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k4605440p/f2.item>
20. Lazar V. Răsboiul pentru întregirea neamului Românesc (1916-1919). 1928. № 153. 94 p.
21. Le Temps. 1919. 14 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k243704v/f4.item>
22. Le Temps. 1919. 18 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k2437070/f2.item>
23. Le Temps. 1919. 30 juin. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k2436904.item>
24. Le Temps. 1919. 4 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k243694n.item>
25. L'Humanité. 1919. 5 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k299362s/f1.item>
26. L'Humanité. 1919. 7 juillet. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k299364j.item>
27. Papers Relating to the Foreign Relations of the United States. The Paris Peace Conference. 1919. Vol. VII. Washington, 1946. P. 458. URL: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1919Parisv07>

Попенко Ярослав Політична боротьба за Бессарабію на Паризькій мирній конференції упродовж травня-серпня 1919 р.

Метою статті є аналіз політичної боротьби навколо «бессарабського» питання на Паризькій конференції упродовж травня-серпня 1919 р. Завданнями публікації є характеристика перебігу навколо прийняття рішень щодо територіальної належності бессарабського регіону в період формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин. Зважаючи на значний обсяг матеріалу, автором був взятий відносно нетривалий період роботи мирного форуму у Парижі, оскільки він яскраво демонструє в якій напруженій атмосфері формувалася «нова» карта повоєнної Європи.

Ключові слова: Паризька конференція, «бессарабське питання», Дунайська комісія, Антанта, дипломатична та політична боротьба, анексія

Попенко Ярослав Политическая борьба за Бессарабию на Парижской мирной конференции в течение мая-августа 1919 г.

Целью статьи является анализ политической борьбы вокруг «бессарабского» вопроса на Парижской конференции в течение мая-августа 1919 года. Задачами публикации является характеристика хода событий вокруг принятия решений по территориальной принадлежности бессарабского региона в период формирования Версальско-Вашингтонской системы международных отношений. Учитывая значительный объем материала, автором был взят относительно непродолжительный период работы мирного форума в Париже, поскольку он ярко демонстрирует в какой напряженной «атмосфере» формировалась «новая» карта послевоенной Европы.

Ключевые слова: Парижская конференция, «бессарабское вопрос», Дунайская комиссия, Антанта, дипломатическая и политическая борьба, аннексия

Popenko Yaroslav *The political struggle for Bessarabia at the Paris Peace Conference during May-August 1919*

The purpose of the article is the analysis of the political struggle around the «Bessarabian question» at the Paris Conference during May-August 1919. The tasks of the publication are the characteristic of the course of the events around the adoption of the decision as for the territorial independence of the Bessarabian region during the period of the formation of the Versailles-Washington system of the international relations. Taking into the consideration of the considerable value of the material, the author was taken relatively short period of the work of the peace forum in Paris, because it clearly demonstrates in what strained atmosphere the «new» map of the post-war Europe is formed.

It should be noted that Romanian government of I. Brețianu was clearly understood that only the «permission» of the Entente would strengthen the presence of the royal Romania in the region. Instead, the Entente treated ambiguously towards such aspirations of Romania. For the first, he was not forgotten the separate peace with the Fourth Alliance in 1918. For the second, the great question was provoked the policy of the frank terror of the Romanian against the population of Bessarabia. For the third, the economic interests of France, England and Italy were crossed in the Donau region. The fourth factor was that the private leaders of the Entente who are maintained the White Guards and are defended the need for the rebirth of the integrity of Russia; in particular, the representatives of the United States had repeatedly emphasized on it.

From the first days of the being in Paris, the Romanian diplomats are sounded actively the question how the leaders of the Entente will see the future status of Bessarabia. At the same time, they realized that the situation was difficult for them. The representatives of Romania were not included in the Supreme Council of the Conference and to the number of the special commissions. Besides, the fears are confirmed that the Entente will perceive doubtfully the annexation of the royal army of the number of the new territories. The representatives of the White Guards government of O. Kolchak and the delegation of the UNR were the additional facts of the influence to the position of the leaders of the conference, which are proved the baselessness of the claims of Bucharest on all Bessarabia. On the other hand, the Entente cannot ignore the Romanians, because the last, like as the Poles, created the «sanitary border» for lands which are covered up the war of the past Russian Empire. In addition, it was they who had to become the counterbalance to Germany. The important factor was that, at that time, the Bolshevik's slogans are surrounded actively in Europe which is called for the «world revolution». Instead of it, Romania took on the anti-Bolshevik position, which was constantly underlined of its representatives in Paris, and it was the strong argument for its use with the inclusion in the kingdom of the new territories, besides of the big part of Bessarabia.

Keywords: *Paris conference, «Bessarabian question», Donau Commission, the Entente, the diplomatic and the political struggle, annexation*

Надійшла до редакції 30.01.2018 р.